

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkr.cz

V Praze dne: 16.12.2022
Č.j. MK 70158/2022 OPP
Sp.zn. MK-S 8544/2022 OPP
Vyřizuje: Mgr. Vališová/422

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, jako příslušný odvolací orgán státní památkové péče, rozhodlo ve věci odvolání pana [REDACTED] nar. [REDACTED] bytem [REDACTED] zastoupeného JUDr. Leošem Brantálem, LL.M., advokátem se sídlem Hasičská 551/52, 700 30 Ostrava, proti rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje, odboru sportu, kultury a památkové péče, č.j. KUOK 50069/2022 ze dne 3.6.2022, takto:

Ministerstvo kultury v tomto řízení, jehož účastníkem je:

[REDACTED], nar. [REDACTED], bytem [REDACTED]
zastoupený JUDr. Leošem Brantálem, LL.M., advokátem se sídlem Hasičská 551/52,
700 30 Ostrava,

podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, **odvolání z a m í t á a p o t v r z u j e r o z h o d n u t í K r a j s k é h o ú ř a d u O l o m o u c k é h o k r a j e, o d b o r u s p o r t u, k u l t u r y a p a m á t k o v é p é c e, č. j. K U O K 5 0 0 6 9 / 2 0 2 2 z e d n e 3. 6. 2 0 2 2.**

Odůvodnění

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor sportu, kultury a památkové péče (dále též „prvoinstanční orgán“ nebo „KÚOK OSKPP“) vydal pod č.j. KUOK 50069/2022 ze dne 3.6.2022 rozhodnutí o přestupku pana [REDACTED] nar. [REDACTED] bytem [REDACTED] (dále též „odvolatel“, „účastník“, „obviněný“ nebo „pachatel“) dle § 39 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále též „památkový zákon“). Za spáchání přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, kterého se z nedbalosti dopustil tím, že dne 15. 1.2022

v době minimálně od 10:25 hodin do 10:45 hodin v lokalitě Zadní Dlátko, v k.ú. Němčice nad Hanou, na území kulturní památky archeologické lokality „Kratiny“ prohlášené rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 2. 12. 2009 č.j. 2017/2003, v rozporu s ustanovením § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, prováděl archeologický výzkum, byla pachateli uložena pokuta ve výši 2.000,- Kč, propadnutí věci -1 ks detektoru kovu zn. DEUS II XP černé barvy se sluchátky a úhrada nákladů řízení ve výši 1000,- Kč.

V odůvodnění svého rozhodnutí prvoinstanční orgán především uvádí, že se o možném porušení památkového zákona dozvěděl na základě oznámení přestupku, které obdržel dne 27.1.2022 od Policie ČR, obvodní oddělení Němčice nad Hanou, na osobu [REDAKCE] nar. [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], dle ust. § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, kterého se dopustil tím, že prováděl neoprávněný průzkum v poli spadajícím do archeologické lokality Zadní Dlátko v k.ú. Němčice nad Hanou dne 15. 1. 2022, v době od 10:25 hodin do 10:45 hodin, a to přestože není osobou oprávněnou k výzkumům. Současně policie předala správnímu orgánu detektor kovu zn. DEUS II XP, černé barvy se sluchátky, viz úřední záznam o vydání věci č.j. KRPM-8181-2/PŘ-2022-141213 ze dne 15. 1.2022. Do úředního záznamu o podání vysvětlení č.j. KRPM-8181-1/PŘ-2022-141213 dne 15. 1. 2022 obviněný uvedl: „Dne 15. 1. 2022 jsem byl v Prostějově na návštěvě u své rodiny. V 10:15 hodin jsem jel z Prostějova do Valašského Meziříčí, abych zkontroloval stav stavby, kterou jako firma provádíme. Po cestě před obcí Němčice nad Hanou mě napadlo podívat se na pole. Chtěl jsem se odreagovat a zapomenout na běžné starosti. Po uvedené cestě jsem viděl odbočku vpravo na pole. Nikde jsem neviděl žádnou zákazovou značku, proto jsem nevěděl o tom, že na tomto místě je zakázáno se pohybovat s detektorem. To, že tato lokalita je archeologické naleziště jsem nevěděl, protože nejsem místní. Dále uvádím, že když mě policie vyzvala, abych svého jednání zanechal, tak jsem tuto výzvu uposlechl a plně jsem s hlídkou PČR spolupracoval a dobrovolně jsem ji vydal i moji hledačku kovu. To je vše, co k věci uvádím.“.

Opatřením ze dne 19. 4. 2022 č.j. KUOK 26683/2022 prvoinstanční orgán zahájil vůči obviněnému řízení o přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona a nařídil ve věci na 2. 5. 2022 ústní jednání. Obviněný se dostavil na základě telefonické domluvy dne 3. 5. 2022, s tím, že oznámení o zahájení řízení neobdržel a současně 3. 5. 2022 převzal kopii oznámení o zahájení řízení.

Obviněný při ústním jednání dne 3. 5. 2022 potvrdil do protokolu, že detektor kovu DEUS II XP, černé barvy se sluchátky, který prvoinstanční orgán předložil při jednání je v jeho vlastnictví. Tímto detektorem hledání prováděl. Na dotaz prvoinstančního orgánu, zda se věnuje archeologickým výzkumům, uvedl obviněný následující: „Detektor jsem dostal na Vánoce 2021 a byl jsem s ním hledat 15. 1. 2022 po třetí.“. Na dotaz prvoinstančního orgánu, co hledá detektorem, uvedl: „Zkouším s detektorem, co se dá s jeho pomocí najít. Zatím jsem nic nenašel, kromě 1 pluhu.“. Obviněný uvedl závěrem následující: „V době, kdy mě zastihla policie, jsem nevěděl, že se jedná o přestupek, domníval jsem se, že lze s detektorem hledat. Trest propadnutí detektoru považuji za nepřiměřeně tvrdý. Nevěděl jsem, že se nalézám na území kulturní památky. Žádný archeologický výzkum jsem neprováděl. Nevím, proč nemohu chodit po poli s detektorem. Dále nemám k věci co dodat.“.

Ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu se pro řádné posouzení závažnosti přestupku prvoinstanční orgán zabýval významem předmětné lokality, v níž se obviněný z přestupku pohyboval s detektorem kovů, z hlediska archeologické památkové péče, a to včetně případného poškození hodnoty této lokality počínáním obviněného.

Lokalita, na které byl obviněný přistižen, je územím s archeologickými nálezy. Část lokality Zadní dlátka leží i na území kulturní památky archeologické lokality „Kratiny“ prohlášené rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 2. 12. 2009 č.j. 2017/2003. Územím s archeologickými nálezy není jen území, prohlášené za kulturní památku „Kratiny“, ale i její okolí. K námitce obviněného, že předmětná kulturní památka nebyla řádně označena a nebyla

zde umístěna zákazová značka, uvádí prvoinstanční orgán, že žádný právní předpis neukládá žádnému konkrétnímu orgánu, aby konkrétním způsobem vymezil archeologické lokality. Tuto povinnost neukládá ani Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy. Území archeologické lokality „Kratiny“ a jejího okolí je územím, které bylo osídleno ve větší či menší intenzitě již od mladší doby kamenné (neolit, 5 700 - 4 000 před n. l.). Svědčí o tom movité památky, tj. keramika (zlomky i celé nádoby, plastiky, technická keramika aj.), kovové, skleněné a kostěné předměty, jakož i artefakty z kamene, a nemovité památky, jimiž jsou pozůstatky obydlí, opevnění, technických zařízení, kultovních a hrobových konstrukcí, kulturní vrstvy aj., odkrývané při archeologických výzkumech a narušované při stavebních či polních pracích. Významná naleziště ve sledované oblasti, která zde dokládají existenci území s archeologickými nálezy, nejsou jen na území Němčic nad Hanou ale i sousedních obcí, kde byly učiněny nálezy od doby neolitu (5 700 - 4 000 před n. l.) až do doby Velkomoravské říše (9. století n. l. - 975). Bohatý výskyt archeologických památek movitého charakteru, uložených poměrně nehluboko pod povrchem terénu, je důvodem častého nápadu ze strany osob provádějících nelegální archeologický výzkum, ať již formou hledání pomocí detektoru kovů nebo pak následným terénním výkopem. Touto činností dochází nejen k odcizování nálezů ale i k poškozování nálezových souvislostí a znehodnocování archeologické lokality jako takové. Z hlediska péče o archeologické památky jde o mimořádně významné a na území Moravy jedinečné naleziště vyžadující vysoký stupeň zákonné ochrany. Veškeré nelegální pokusy o prohledávání lokality za účelem získání historicky nebo hmotně cenných předmětů je třeba považovat za škodlivé a společensky nebezpečné, považujeme-li péči o památky za nedílnou součást celospolečenského zájmu.

Nejprve se prvoinstanční orgán věnoval tomu, zda zde existuje objekt přestupku, tj. zákonem chráněný zájem. Takovým zákonem chráněným zájmem je v daném případě nesporně archeologické dědictví, jehož ochrana je zakotvena v již citovaném památkovém zákoně, konkrétně v jeho třetí části. Nedílnou součástí právního systému České republiky je na úseku ochrany archeologického dědictví Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná) publikovaná pod č. 99/2000 Sb. m. s., podle které evropské archeologické dědictví, jež poskytuje doklady o dávné historii, je vážně ohroženo poškozováním způsobeným narůstajícím počtem velkých rozvojových projektů, přirozenými riziky, tajnými nebo nevědecky prováděnými vykopávkami a nedostatečnou informovaností veřejnosti, tam, kde doposud neexistují, je třeba zavést nezbytné procedury správního a vědeckého dohledu a že potřeba chránit archeologické dědictví by se měla odrážet v politice územního plánování měst i venkova a kulturního rozvoje. Cílem této úmluvy je podle jejího čl. 1 odst. 1 „*ochraňovat archeologické dědictví jako zdroj evropské kolektivní paměti a jako nástroj historického a vědeckého studia.*“ O veřejném zájmu v oblasti zachování kulturního dědictví tak není pochyb. O významu tohoto veřejného zájmu svědčí i to, že v Preambuli Ústavy se uvádí, že „(...) *My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, (...) odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky.*“ Z výše uvedeného vyplývá, že veřejný zájem na ochraně archeologického dědictví existuje nejen na národní, ale i mezinárodní úrovni.

Dále se prvoinstanční orgán zabýval tím, zda lze v daném případě hovořit o společenské škodlivosti řešeného činu, tedy zda jednáním obviněného došlo k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem.

Dle čl. 1 odst. 2 výše citované Úmluvy se za součásti archeologického dědictví považují „(i) *veškeré pozůstatky a objekty a jakékoli jiné stopy po lidstvu z minulých období, jejichž uchování a studium umožňuje vysledovat vývoj historie lidstva a jeho vztah k přirozenému prostředí,*“ „(ii) *o nichž jsou hlavními zdroji informací vykopávky nebo objevy a další metody výzkumu lidstva*“ a „(iii) *které jsou situovány na jakémkoli místě, které spadá pod jurisdikci*

Stran", tj. signatářů úmluvy, k nimž patří rovněž Česká republika. Dle čl. 1 odst. 3 se do archeologického dědictví zahrnují „stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také jejich související prostředí nacházející se jak na souši, tak pod vodou".

Prvoinstanční orgán uvedl, že je prokázáno, že obviněný se dne 15. 1. 2022 v době minimálně od 10:25 hodin do 10:45 hodin pohyboval v lokalitě Zadní dlátka a měl u sebe detektor kovu. Tuto skutečnost potvrdil obviněný ve své výpovědi na policii dne 15. 1. 2022 i do protokolu z projednání přestupku dne 3. 5. 2022, jak je uvedeno výše. Dále je dle prvoinstančního orgánu prokázáno, že zde obviněný prováděl detektorem kovu archeologický výzkum.

Pokud jde o pojem archeologický výzkum, tento pojem v obecně závazných předpisech neexistuje. Je proto nutné se řídit významem slova v běžném jazyce (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 2 As 37/2009-62, www.nssoud.cz). Prvoinstanční orgán zde odkazuje na interní předpis Archeologického ústavu AV ČR, v. v. i., který definici tohoto pojmu podává takto: „*záchranný archeologický výzkum (dále jen výzkum) je odbornou archeologickou činností vyvolanou ohrožením či narušením území s archeologickými nálezy. Výsledkem výzkumu je soubor artefaktů (movitých nálezů) a nálezová zpráva (zpráva o výsledcích výzkumu dle dikce §21 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění), která detailně dokumentuje a interpretuje archeologické situace nenávratně zničené stavební, těžební či jinou činností. Z tohoto důvodu se výzkumem rozumějí veškeré etapy archeologické práce na území s archeologickými nálezy až do stadia nálezové zprávy, tedy vlastní terénní práce (odkryv), provedení úplné dokumentace odkrytých situací, geodetické zaměření plochy výzkumu, evidence a ošetření movitých archeologických nálezů, další zpracování terénní dokumentace podle obvyklého standardu (např. překreslení plánů, digitalizace), dokumentace movitých nálezů včetně jejich případné konzervace, uložení movitých nálezů do vhodného depozitáře, analýza odebraných vzorků (kromě artefaktů také např. zvířecích a lidských kostí, zbytků rostlin, mineralogických materiálů atd.) a komplexní vyhodnocení výsledků výzkumu. Nedílnou součástí výzkumu je i jeho přípravná fáze, tj. terénní průzkum území s archeologickými nálezy podle potřeby (např. povrchový sběr, geofyzikální měření, letecké snímkování), shromáždění informací o starších nálezech z odborných archivů a jejich vyhodnocení."*

Archeologické výzkumy mohou být prováděny různými technikami. Podle způsobu provádění rozlišuje Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy archeologické výzkumy prováděné destruktivními technikami a archeologické výzkumy prováděné nedestruktivními technikami. Archeologickými výzkumy prováděnými destruktivními technikami jsou výzkumy prováděné vykopávkami. Nedestruktivní metodou je např. archeologický výzkum prováděný leteckým snímkováním nebo pomocí detektorů kovu.

Průzkum detektorem kovu je metodou archeologického výzkumu. Činnost detektoráře, který se cíleně vypraví do terénu se záměrem hledat archeologické nálezy (bez ohledu na jejich druh), vybaveného pro účely jejich hledání detektorem kovu, je prováděním archeologického výzkumu.

Dle § 23 odst. 1 zákona o státní památkové péči je archeologickým nálezem věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí. Jedná se o věc, která prošla procesem archeologizace, dochovala se v podzemí a zároveň je dokladem a pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku vývoje do novověku. Vyhledávání kovových a jiných předmětů pomocí detektoru kovu je tedy archeologickým výzkumem.

Výzkum prováděný obviněným dne 15. 1. 2022 ve výše uvedené lokalitě pomocí detektoru kovu, za účelem hledání předmětů byl nedestruktivní metodou výzkumu, a to výzkumu archeologického. Tímto svým jednáním dle prvoinstančního orgánu naplnil obviněný

skutkovou podstatu přestupku dle § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, neboť prováděl uvedený archeologický výzkum v rozporu s § 21 odst. 2.

Podle čl. 3 citované Úmluvy se Česká republika zavázala za účelem zachování archeologického dědictví a zaručení toho, aby archeologické výzkumy byly vědecky smysluplné, uplatňovat procedury k povolování vykopávek a dalších archeologických činností a k dozoru nad nimi tak, aby se zabránilo jakýmkoli nezákonným vykopávkám nebo odstraňování součástí archeologického dědictví, aby bylo zajištěno, že archeologické vykopávky a průzkumy budou prováděny vědeckým způsobem a za předpokladu, že kdykoli to bude možné, budou se používat nedestruktivní průzkumné metody, součástí archeologického dědictví nebudou během vykopávek a po nich odkryty nebo ponechány nechráněné, aniž by byla přijata opatření k jejich řádnému zachování, konzervaci a správě, zajistit, aby vykopávky a další potenciálně destruktivní techniky byly prováděny pouze kvalifikovanými, zvláště oprávněnými osobami a učinit používání detektorů kovů a jakýchkoli jiných detekčních zařízení nebo postupů archeologického výzkumu předmětem specifického předchozího oprávnění, kdykoli s tím počítá vnitřní právní úprava státu.

Dle prvoinstančního orgánu jednání obviněného, pana [REDAKCE], lze označit za společensky škodlivý čin, neboť jím došlo minimálně k ohrožení zájmu chráněného zákonem.

Rozhodnutí o přestupku č.j. KUOK 50069/2022 ze dne 3.6.2022 bylo odvolateli doručeno dne 10. 6. 2022. Prvoinstanční orgán jej odůvodnil následovně:

Dle prvoinstančního orgánu bylo v řízení prokázáno, že obviněný (odvolatel) dne 15. 1.2022 prováděl detektorový výzkum, tedy archeologický výzkum na památkově chráněném území, tedy na území s archeologickými nálezy, a to bez povolení Ministerstva kultury k provádění archeologických výzkumů a uzavření dohody s Akademií věd České republiky o podmínkách a rozsahu provádění těchto výzkumů dle § 21 odst. 2 památkového zákona. Tímto se dopustil přestupku dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona.

Podle § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona může být fyzické osobě za provádění archeologického výzkumu v rozporu s § 21 odst. 2 památkového zákona, tedy za přestupek, jehož skutková podstata je uvedena v § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona, uložena pokuta až do výše 4.000.000,- Kč.

Dle § 23a odst. 1 památkového zákona jsou movité archeologické nálezy vlastnictvím kraje, nejsou-li vlastnictvím státu nebo obce podle odstavce 2.

Jelikož se obviněný dopustil jednání jako fyzická osoba, je nedílnou součástí posuzování odpovědnosti obviněného za spáchaný přestupek rovněž otázka jeho zavinění. Podle ust. § 15 odst. 1 zákona o přestupcích k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. V daném případě není zákonem forma zavinění výslovně stanovena, proto stačí zavinění z nedbalosti. Při posouzení způsobu zavinění prvoinstanční orgán vycházel z vyjádření obviněného do úředního záznamu dne 15.1. 2022, kdy obviněný uvedl: „*Nikde jsem neviděl žádnou zákazovou značku, proto jsem nevěděl o tom, že na tomto místě je zakázáno se pohybovat s detektorem. To, že tato lokalita je archeologické naleziště jsem nevěděl, protože nejsem místní. Dále uvádím, že když mě policie vyzvala, abych svého jednání zanechal, tak jsem tuto výzvu uposlechl a plně jsem s hlídkou PČR spolupracoval a dobrovolně jsem ji vydal i moji hledačku kovů.*“.

Pokud jde o formu zavinění, prvoinstanční orgán vyhodnotil jednání obviněného jako nedbalost nevědomou, neboť obviněný nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Míra společenské nebezpečnosti u přestupků musí být alespoň nepatrná. V tomto ohledu prvoinstanční orgán posoudil konkrétní veřejný zájem, který byl porušen. Tímto veřejným zájmem je požadavek na ochranu archeologického dědictví, který je zajišťován prováděním

archeologických výzkumů pouze Archeologickým ústavem a oprávněnými organizacemi dle § 21 odst. 2 zákona státní památkové péči.

Protože obviněný pomocí detektoru kovu prováděl nedestruktivní archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům, ohrozil tímto shora uvedený veřejný zájem, a to v míře vyšší než nepatrné.

V úvahách o stanovení výše pokuty posoudil správní orgán případ ve vztahu ke kritériím uvedeným v § 37 a § 38 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále též „přestupkový zákon“) následovně:

Obviněný v řízení se správním orgánem spolupracoval a jedná se o jeho první přestupek dle § 39 odst. 2 zákona o státní památkové péči. K této skutečnosti prvoinstanční orgán přihlédl při stanovení výše pokuty.

Dle § 35 zákona o přestupcích lze za přestupek uložit správní trest a) napomenutí, b) pokuty, c) zákazu činnosti, d) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty, e) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Dle § 48 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích propadnutí věci lze uložit jen tehdy, jde-li o věc, která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena.

Prvoinstanční orgán z důvodu omezení možnosti obviněného páchat další přestupky, tj. provádět detektorem kovu neoprávněný archeologický výzkum, uložil obviněnému dle § 35 písm. d) a § 48 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích sankci propadnutí detektoru kovu, který byl použit při spáchání přestupku a jehož je vlastníkem. Prvoinstanční orgán konstatoval, že jde o obvyklý postup u daného typu přestupku, kdy cílem má být ztížení možného opakování sankcionované činnosti s tím, že jde o účinnější způsob, než jakým by bylo případné stanovení znatelně vyšší pokuty ukládané podle ust. § 35 odst. 5 písm. b) zákona o státní památkové péči.

Prvoinstanční orgán na základě výše uvedeného stanovil výši pokuty zcela při dolní hranici zákonné sazby (2 000,- Kč), a to s ohledem na již uvedenou skutečnost, tj. že bylo vysloveno propadnutí věci použité ke spáchání přestupku. Vedle represivní funkce sankce směřující vůči obviněnému je důvod pro uložení sankce i funkce generálně preventivní. Sankce má být uložena v takové výši, aby měla odrazující účinek. V dané věci dospěl prvoinstanční orgán k závěru, že uložena sankce tento odrazující účinek splní.

Uložená pokuta ve výši 2 000 Kč není pokutou zjevně nepřiměřenou, její výše odpovídá danému porušení zákona i zákonnému rozpětí stanoveném v ust. § 39 odst. 5 písm. b) zákona o státní památkové péči v rozmezí do 4 000 000 Kč. Pokuta byla uložena zcela při dolní hranici sazby.

Prvoinstanční orgán se též v souladu s ustálenou judikaturou zabýval otázkou, zda pokuta nemá ve vztahu k majetkovým poměrům obviněného likvidační charakter. Z výše uložené pokuty je zřejmé, že tato nemá likvidační charakter a ani obviněný sám námitku takového charakteru nevznísl.

Výše uložené pokuty včetně správního trestu propadnutí věci dle názoru prvoinstančního správního orgánu odpovídá závažnosti přestupku.

Podle § 95 odst. 1 přestupkového zákona se obviněnému, který byl uznán vinným ze spáchání přestupku uloží povinnost nahradit státu náklady spojené s projednáváním přestupku. Náklady řízení se hradí v souladu s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) a ustanovením § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, paušální částkou ve výši 1000,- Kč. Obviněnému, který byl uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona, prvoinstanční orgán uložil povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou 1000,- Kč ve smyslu výše cit. ustanovení.

Proti rozhodnutí o uložení pokuty č.j. KUOK 50069/2022 ze dne 3. 6. 2022, doručenému odvolateli dne 10. 6. 2022, podal pan [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE]

██████████, zastoupený JUDr. Leošem Brantálem, LL.M., advokátem se sídlem Hasičská 551/52, 700 30 Ostrava, odvolání včetně plné moci. Včasné odvolání bylo doručeno prvoinstančnímu orgánu dne 20. 6. 2022.

Ministerstvu kultury, odboru památkové péče, bylo odvolání spolu se spisem předloženo dne 22. 7. 2022.

Odvolatel ve svém odůvodnění odvolání ze dne 20. 6. 2022 uvádí, že se odvolává proti všem výrokům napadeného rozhodnutí, které označuje za nezákonné a protiústavní, objektivně nepřezkoumatelné a zmatečné, v přímém rozporu se základní zásadou správního řízení, a to zásadou materiální pravdy a v rozporu se zásadou legitimního očekávání.

Konkrétně jde o námitky následujícího obsahu:

- Pokud by KÚOK OSKPP provedl lustraci účastníka řízení, pak by zjistil, že se nikdy obdobného přestupku nedopustil.
- Pokud má ustanovení § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči sloužit jako podklad pro apriorní správní postih a vyplnit dispozici blanketní normy obsažené v ustanovení § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, musí být jeho definice natolik přesná a ve svých důsledcích předvídatelná, aby bylo dostatečným vodítkem pro chování svých adresátů. Nedostatek preciznosti pravidla chování působí následně negativně i při interpretaci obecnými soudy a nevede k předvídatelnosti a ustálenosti jejich judikatury (viz např. nálezy ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 69/06). Pokud tedy KÚOK OSKPP dovozuje definici „záchranného archeologického výzkumu“ (tedy nikoli čistě definici „archeologického výzkumu“) z nějakého, blíže nespecifikovaného interního předpisu Akademie věd (kterýžto předpis nemá povahu zákonného, ani podzákonného předpisu, ani není uvedeno, z jakého pramene tento dokument KÚ získal), kterážto definice výslovně nezakazuje provádět činnost prostřednictvím detektoru kovů (tuto skutečnost KÚOK OSKPP dále odvozuje z předmětné definice), pak je uvedený postup KÚOK OSKPP při vydání tímto odvoláním napadeného rozhodnutí protiprávní, protiústavní a v přímém rozporu se zásadou legitimního očekávání.
- KÚOK OSKPP neprokázal na straně účastníka provádění jakýchkoli činností uskutečněných cíleně se záměrem hledat/získat archeologické artefakty (movité nálezy) a zpracovat nálezovou zprávu. V tomto směru z provedeného dokazování nevyplynulo, že by účastník řízení:
 - a) měl detektor zapnutý/zprovozněný a uměl s ním pracovat;
 - b) měl v úmyslu na poli hledat výlučně archeologické artefakty a zda případné hledání bylo cílené (zaměřené na vyhledávání konkrétních věcí) vedené předchozím úmyslem (z předmětného podání vysvětlení naopak vyplývá, že účastníku řízení bylo jedno, zda něco najde. Tedy je zjevné, že se jednalo o necílené, nahodilé prohledávání nevedené předchozím záměrem ani úmyslem);
 - c) skutečně nějaký archeologický artefakt nalezl;
 - d) zda takto nalezený, či eventuálně nalezený artefakt měl v úmyslu vykopat/získat do svého vlastnictví, nebo jej ponechat na místě (tj. zda se jednalo o cílený terénní průzkum, nebo pouze o nahodilou činnost bez předem daného úmyslu být jakkoli archeologicky činný);
 - e) měl u sebe nástroje/nářadí k uskutečnění záměru uvedeného ad d);
 - f) věděl (či mohl a měl vědět - v takovém případě pak uvést, z čeho tak prvoinstanční orgán dovozuje) o tom, že předmětné pole spadá do archeologické lokality Zadní Dlátka v k.ú. Němčice nad Hanou (argumentace KÚOK OSKPP, že účastník řízení vzhledem k okolnostem

(jakým?) a svým osobním poměrům (jakým?) toto vědět měl a mohl se jeví jako nepřezkoumatelná pro absenci bližšího odůvodnění tohoto závěru.

- V uvedeném směru tak postupem prvoinstančního orgánu došlo jednak k porušení zásady materiální pravdy (pro nedostatečně zjištěný skutkový stav bez důvodných pochybností), porušení zásady legitimního očekávání a ústavních předpisů (účastník řízení ani při nejlepší znalosti právních předpisů a interních předpisů Archeologického ústavu Akademie věd nemohl předpokládat, že jeho činnost bude považována za protiprávní, když toto žádná právní norma nestanoví - viz čl. 39 LZPS), a dále je rozhodnutí prvoinstančního orgánu nutno považovat za unáhlené, předčasné a ve své podstatě nepřezkoumatelné (pro absenci bližšího odůvodnění subjektivní stránky deliktu) a tudíž zmatečné.
- Pokud by mohlo dojít k poškození archeologických artefaktů pouhým vstupem na pole, pak by předmětná lokalita byla jistě vhodným způsobem zajištěná, což se v tomto případě nestalo. Tedy pouhým vstupem na pole se odvolatel žádného protiprávního jednání nedopustil. K poškození archeologických artefaktů pak nemohlo dojít ani nekontaktním použitím detektorů kovů. Z logiky věci tak je nutno ustanovení § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči vykládat tak, že má zabránit poničení či ztrátě archeologických artefaktů, nikoli tak, že se má bezmyšlenkovitě univerzálně aplikovat na každého, kdo se po poli prochází s detektorem kovů.
- Už ze samotného označení užitého nástroje DEUS II XP jako „detektoru kovů“ jasně plyne, že se nejedná o detektor archeologických artefaktů, ale o detektor kovových předmětů. Z logiky věci pak ne každý kovový předmět v zemi se nalézající představuje archeologický artefakt. Obdobně ne každá osoba, která detektor kovů použije, má automaticky úmysl nalézat archeologické artefakty, či tyto mapovat, nebo si je ponechat.
- Pokud KUOK OSKPP na str. 6 napadeného rozhodnutí dospívá k závěru, že vyhledávání kovových a jiných předmětů pomocí detektoru kovů je archeologickým výzkumem, pak je tento závěr právně nepodložený, zkratkovitý a blíže neodůvodněný.

Odvolatel uzavírá, že je nutno na popisovaný skutek nahlížet tak, že k žádnému protiprávnímu jednání ze strany účastníka řízení nedošlo.

I pokud by odvolatel připustil, že se protiprávního jednání dopustil (což popírá), pak uložený trest spočívající v propadnutí věci - 1ks detektoru kovu zn. DEUS II XP černé barvy se sluchátky v hodnotě cca 40.990,-Kč je zjevně disproporcionální vzhledem k povaze skutku, a tudíž nepřiměřeně přísný.

Odvolací orgán přezkoumává napadené rozhodnutí dle § 98 přestupkového zákona v plném rozsahu.

Odvolací orgán má ve shodě s prvoinstančním orgánem za prokázané, že se přestupku dopustil odvolatel. Při přezkoumávání uložení sankce propadnutí věci a výše pokuty neshledal vybočení z mezí daných § 37 – 40 přestupkového zákona, které upravují určení druhu a výměry správního trestu, povahu a závažnost přestupku, polehčující a přitěžující okolnosti. Rovněž v případě uložení povinnosti odvolateli nahradit náklady řízení paušální částkou 1000 Kč postupoval prvoinstanční orgán v souladu s právními předpisy, konkrétně § 95 odst. 1 přestupkového zákona, § 79 odst. 5 správního řádu a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Odvolací orgán dále na základě prostudování spisového materiálu a průběhu řízení dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí prvoinstančního orgánu a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s přihlédnutím k námitkám v odvolání uvedeným z hlediska jeho

správnosti, není v rozporu s právními předpisy, a proto napadené rozhodnutí č.j. KUOK 50069/2022 ze dne 3. 6. 2022 potvrdil.

K námitkám odvolatele Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, uvádí následující:

V podaném odvolání odvolatel zejména uvádí, že z provedeného dokazování nevyplynulo, že by se účastník řízení uvedeného přestupku dopustil.

Do úředního záznamu o podání vysvětlení č.j. KRPM-8181-1/PŘ-2022-141213 dne 15. 1. 2022 odvolatel uvedl: „Dne 15. 1. 2022 jsem byl v Prostějově na návštěvě u své rodiny. V 10:15 hodin jsem jel z Prostějova do Valašského Meziříčí, abych zkontroloval stav stavby, kterou jako firma provádíme. Po cestě před obcí Němčice nad Hanou mě napadlo podívat se na pole. Chtěl jsem se odreagovat a zapomenout na běžné starosti. Po uvedené cestě jsem viděl odbočku vpravo na pole. Nikde jsem neviděl žádnou zákazovou značku, proto jsem nevěděl o tom, že na tomto místě je zakázáno se pohybovat s detektorem. To, že tato lokalita je archeologické naleziště jsem nevěděl, protože nejsem místní. Dále uvádím, že když mě policie vyzvala, abych svého jednání zanechal, tak jsem tuto výzvu uposlechl a plně jsem s hlídkou PČR spolupracoval a dobrovolně jsem ji vydal i moji hledačku kovu. To je vše, co k věci uvádím.“.

Odvolatel při jednání u prvoinstančního orgánu dne 3. 5. 2022 potvrdil do protokolu, že detektor kovu DEUS II XP, černé barvy se sluchátky, který prvoinstanční orgán předložil při jednání, je v jeho vlastnictví. Tímto detektorem hledání prováděl. Na dotaz prvoinstančního orgánu, zda se věnuje obviněný archeologickým výzkumům, uvedl odvolatel následující: „Detektor jsem dostal na Vánoce 2021 a byl jsem s ním hledat 15. 1. 2022 potřetí.“. Na dotaz správního orgánu, co hledá detektorem, uvedl: „Zkousím s detektorem, co se dá s jeho pomocí najít. Zatím jsem nic nenašel, kromě 1 pluhu.“. Odvolatel uvedl závěrem následující: „V době, kdy mě zastihla policie, jsem nevěděl, že se jedná o přestupek, domníval jsem se, že lze s detektorem hledat. Trest propadnutí detektoru považuji za nepřiměřeně tvrdý. Nevěděl jsem, že se nalézám na území kulturní památky. Žádný archeologický výzkum jsem neprováděl. Nevím, proč nemohu chodit po poli s detektorem. Dále nemám k věci co dodat.“.

Dle názoru odvolacího orgánu z výše uvedených výpovědí jednoznačně vyplývá, že odvolatel prováděl v uvedenou dobu hledání pomocí detektoru kovu.

Odvolatel dále uvádí, že kdyby prvoinstanční orgán provedl lustraci účastníka řízení, zjistil by, že se nikdy obdobného přestupku nedopustil.

Odvolací orgán shledal, že prvoinstanční orgán při stanovení sankce ke skutečnosti, že se jedná o první přestupek odvolatele přihlédl (viz str. 7 rozhodnutí).

K námitce týkající se definice archeologického výzkumu odkazuje odvolací orgán na rozsudek Krajského soudu v Ostravě č.j. 76 A 35/2012, odst. 34:

„K pojmu archeologický výzkum soud především konstatuje, že ačkoliv legální definice tohoto pojmu neexistuje (v obecně závazných právních předpisech), je třeba se řídit významem slov v běžném jazyce. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 2 As 37/2009-62, www.nssoud.cz, není-li pojem (zde nerozpustné nečistoty) definován v právním předpise jinak, je třeba mu při jeho výkladu přisoudit takový význam, jaký má v běžném jazyce. Přestože podzákonné právní předpisy nejsou v souladu s čl. 95 odst. 1 část věty před středníkem Ústavy pro soud závazné (soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu), s ohledem na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu o obvyklém významu slov v právu soud odkazuje na interní předpis Archeologického ústavu Akademie věd, který definici archeologického výzkumu podává: záchranný archeologický výzkum (dále jen výzkum) je odbornou archeologickou činností vyvolanou ohrožením či narušením území s archeologickými nálezy. Výsledkem výzkumu je soubor artefaktů (movitých nálezů) a nálezová zpráva (zpráva o výsledcích výzkumu dle dikce § 21 odst. 3 zákona č. 20/87Sb., v platném znění), která detailně dokumentuje a interpretuje archeologické situace nenávratně zničené stavební, těžební či jinou činností. Z tohoto důvodu se výzkumem rozumějí veškeré etapy archeologické práce na území s archeologickými nálezy až do stadia nálezové

zprávy, tedy vlastní terénní práce (odkryv), provedení úplné dokumentace odkrytých situací, geodetické zaměření plochy výzkumu, evidence a ošetření movitých archeologických nálezů, další zpracování terénní dokumentace podle obvyklého standardu (např. překreslení plánů, digitalizace), dokumentace movitých nálezů včetně jejich případné konzervace, uložení movitých nálezů do vhodného depozitáře, analýza odebraných vzorků (kromě artefaktů také např. zvířecích a lidských kostí, zbytků rostlin, mineralogických materiálů atd.) a komplexní vyhodnocení výsledků výzkumu. Nedílnou součástí výzkumu je i jeho přípravná fáze, tj. terénní průzkum území s archeologickými nálezy podle potřeby (např. povrchový sběr, geofyzikální měření, letecké snímkování), shromáždění informací o starších nálezech z odborných archivů a jejich vyhodnocení (interní norma ARÚ AV ČR, Praha, v. v. i., zdroj: <http://www.arup.cas.cz/?p=8215>, shlédnuto dne 12. 4. 2014). Takový výklad je v souladu s právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2008, č. j. 8 As 56/2007-151, podle kterého u neurčitých právních pojmů se vyskytuje uvážení, které je zaměřeno na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Soud ve správním soudnictví posuzuje především, zda tato úvaha správního orgánu neodporuje zásadám logiky a má dostatečnou oporu ve zjištěných skutečnostech.“.

K bodům uvedeným v odvolání pod písmeny a) až f) odvolací orgán uvádí, že pro naplnění skutkové podstaty přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, je nerozhodné, zda odvolatel uměl s detektorem kovu pracovat, zda měl v úmyslu hledat výlučně archeologické nálezy, zda něco našel a zda nález měl v úmyslu vykopat nebo ponechat na místě, zda měl u sebe nástroje a zda věděl, že je na území kulturní památky.

Odvolacímu orgánu je z rozhodovací praxe známo, že prvoinstanční orgán (ale i další příslušné správní orgány na úseku státní památkové péče) z důvodu omezení možnosti obviněného páchat další přestupky, tj. provádět detektorem kovu neoprávněný archeologický výzkum, ukládá vždy vedle pokuty dle § 35 písm. d) a § 48 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích sankci propadnutí detektoru kovu (je-li ve vlastnictví pachatele), který byl použit při spáchání přestupku. Jde o obvyklý postup u daného typu přestupku, kdy cílem je ztížení možného opakování sankcionované činnosti s tím, že jde o účinnější způsob, než jakým by bylo případné stanovení znatelně vyšší pokuty ukládané podle ust. § 35 odst. 5 písm. b) zákona o státní památkové péči.

Jako příklad z rozhodovací praxe prvoinstančního orgánu uvádí odvolací orgán rozhodnutí ze dne 22. 3. 2021 č.j. KUOK 28731/2021, kterým uznal fyzickou osobu vinnou ze spáchání přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona, kterého se z nedbalosti dopustila tím, že prováděla pomocí detektoru kovu dne 22. 10. 2020 v době minimálně od 11:30 hodin do 12:00 hodin v rozporu s ust. § 21 odst. 2 památkového zákona archeologický výzkum v lokalitě Zadní Dlátko, v k.ú. Němčice nad Hanou, a to i na území kulturní památky archeologické lokality „Kratiny“ prohlášené rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 2.12.2009 č.j. 2017/2003. Za tento přestupek jí byla uložena pokuta ve výši 2 000 Kč, propadnutí věci - 1 ks detektoru kovu zn. GARET ATMAX, a povinnost nahradit náklady řízení o přestupku ve výši 1 000 Kč. Hodnota výše uvedeného detektoru kovů se pohybuje zhruba v rozmezí 20 – 25 000 Kč. Spolu s uloženou pokutou a náhradou nákladů řízení se tak jednalo o sankci, která zasáhla do finanční sféry pachatele v celkové hodnotě cca 30 000 Kč, a to s detektorem, stejně jako v nyní posuzovaném případě, nic nenalezl, nepoškodil archeologické situace.

Odvolací orgán se rovněž zabýval i otázkou zachování lhůty pro projednání přestupku. Podle ustanovení § 30 písm. b) přestupkového zákona činí promlčecí doba 3 roky. Přestupek spáchal odvolatel 15. 1. 2022. Podle ustanovení § 31 přestupkového zákona promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po spáchání přestupku. Běh této lhůty se však podle ustanovení § 32 odst. 2 přestupkového zákona přerušuje oznámením o zahájení řízení o přestupku, vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným nebo vydáním rozhodnutí o schválení dohody o

narovnání, přičemž přerušением promlčecí doby počíná promlčecí doba nová. Pokud byla promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání (§ 32 odst. 3 přestupkového zákona). Lhůta pro projednání přestupku a uložení pokuty byla tedy zachována.

Odvolací orgán konstatuje, že prvoinstanční orgán v souladu s ustanovením § 3 správního řádu zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, v souladu s ustanovením § 50 odst. 3 citovaného zákona zjistil všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu a zjistil všechny skutečnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být v řízení uložena povinnost. V souladu s § 50 odst. 4 citovaného zákona prvoinstanční orgán zhodnotil všechny podklady a důkazy v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, každý jednotlivě a ve vzájemné souvislosti a současně přihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Svůj postup a úvahy též náležitě shrnul v odůvodnění napadeného rozhodnutí, které je dle odvolacího orgánu v souladu s požadavky § 68 odst. 3 správního řádu a § 93 odst. 1 přestupkového zákona.

Z výše uvedených důvodů odvolací orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se nelze podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dále odvolat.

Mgr. Lucie Šiková
vedoucí právního oddělení
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Rozdělovník:

JUDr. Leoš Brantál, LL.M., advokát se sídlem Hasičská 551/52, 700 30 Ostrava (zástupce odvolatele)

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor sportu, kultury a památkové péče

Otisk úředního razítka